RETTENS DOM (Fjerde Udvidede Afdeling)

28. september 1995 *

I sag T-164/94,

Ferchimex SA, Antwerpen (Belgien), ved Barrister Alastair Sutton, Bar of England and Wales, og advokat Aristotelis Kaplanidis, Thessaloniki, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Marc Loesch, 8, rue Zithe,

sagsøger,

mod

Rådet for Den Europæiske Union ved Ramon Torrent og Jorge Monteiro, Rådets Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, bistået af advokaterne Hans-Jürgen Rabe og Georg Berrisch, Hamburg, og med valgt adresse i Luxembourg hos direktør Bruno Eynard, Den Europæiske Investeringsbanks Direktorat for Juridiske Anliggender, 100, boulevard Konrad Adenauer,

sagsøgt,

* Processprog: engelsk.

støttet af

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Eric L. White, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

og

Association des producteurs européens de chlorure de potassium (APEP), en international sammenslutning med videnskabelige formål, Bruxelles, ved advokaterne Dietrich Ehle og Volker Schiller, Köln, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Marc Lucius, 6, rue Michel Welter,

intervenienter,

angående en påstand om annullation af Rådets forordning (EØF) nr. 3068/92 af 23. oktober 1992 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af kaliumchlorid med oprindelse i Hviderusland, Rusland og Ukraine (EFT L 308, s. 41),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Fjerde Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne R. Schintgen, C.P. Briët, R. García-Valdecasas og P. Lindh,

justitssekretær: fuldmægtig José Palacio Gonzalez,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 3. maj 1995,

afsagt følgende

Dom

De relevante retsregler og sagens faktiske omstændigheder

1 Genstanden for dette annullationssøgsmål er Rådets forordning (EØF) nr. 3068/92 af 23. oktober 1992 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af kaliumchlorid med oprindelse i Hviderusland, Rusland og Ukraine (EFT L 308, s. 41, herefter »Rådets forordning« eller »den omtvistede forordning«).

2 I juni 1990 indgav Sammenslutningen af Europæiske Producenter af Kalium (herefter »APEP«), hvis medlemmer står for hele fællesskabsproduktionen af kaliumchlorid, en klage på fællesskabsproducenternes vegne over indførsler af kaliumchlorid med oprindelse i Sovjetunionen. Den pågældende vare fås i form af pulver (kaliumchlorid af »standardkvalitet«) eller i granuleret form (kaliumchlorid af »granuleret kvalitet«) og anvendes i almindelighed som gødning i landbruget.

3 Kommissionen indledte proceduren i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 2423/88 af 11. juli 1988 om beskyttelse mod dumpingimport eller subsidieret

import fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 209, s. 1, herefter »forordning nr. 2423/88« eller »grundforordningen«) og underrettede officielt eksportørerne og de importører, som den vidste var berørt af sagen, samt repræsentanter for udførselslandet herom.

4 Ferchimex SA (herefter »sagsøgeren« eller »Ferchimex«), et belgisk seiskab, som for størstedelen ejes af de berørte producenter og det russiske organ for udførsel af gødning, Agrochimexport, indfører officielt kaliumchlorid fra Rusland og Hviderusland til Fællesskabet og er indtrådt i sagen i kraft heraf.

5 Der er enighed mellem parterne om, at kaliumchlorid fra det tidligere Sovjetunionen var genstand for »officielle« indførsler og »ikke-officielle« indførsler, idet de førstnævnte skete gennem det centrale udførselsorgan Argrochimexport og de importører i Fællesskabet og i Schweiz, som var knyttet til de sovjetiske eksportører, herunder sagsøgeren, mens varerne i det sidstnævnte tilfælde, hvor de også går under navnet »perestrojka-kaliumchlorid«, blev solgt af producenterne til forskellige kunder i det tidligere Sovjetunionen, som videresolgte dem til uafhængige importører og forhandlere i Fællesskabet gennem mellemmænd.

6 Ferchimex har anført, at på grund af selskabets stilling om officiel importør, der har været til stede på det europæiske marked i ca. tyve år, havde det ingen interesse i at føre en aggressiv handelspolitik, der kunne forstyrre markedet i Fællesskabet. Det har derfor ikke spillet nogen rolle i »perestrojka-indførslerne«, som ifølge selskabet har givet anledning til denne antidumpingprocedure.

7 Undersøgelsen vedrørende dumping omfattede perioden mellem den 1. januar 1990 og den 30. juni 1990 (»undersøgelsesperioden«).

8 Varens oprindelseslande er under proceduren blevet republikkerne Hviderusland, Rusland og Ukraine.

9 Proceduren førte til vedtagelse af Kommissionens forordning (EØF) nr. 1031/92 af 23. april 1992 om indførelse af en midlertidig antidumpingtold på importen af kaliumchlorid med oprindelse i Hviderusland, Rusland og Ukraine (EFT L 110, s. 5, herefter »Kommissionens forordning« eller »forordning nr. 1031/92«).

10 Grundforordningens artikel 2, stk. 5, bestemmer følgende:

»I tilfælde af indførsel fra lande uden markedsøkonomi ... fastsættes den normale værdi på en hensigtsmæssig og ikke urimelig måde efter et af følgende kriterier:

a) den pris, til hvilken samme vare fra et tredjeland med markedsøkonomi faktisk sælges:

i) til forbrug på dette lands hjemmemarked

eller

ii) til andre lande, herunder Fællesskabet ...«

11 I overensstemmelse med klagernes forslag har Kommissionen valgt Canada som referenceland ved beregningen af den normale værdi, fordi det er den største producent af kaliumchlorid efter Sovjetunionen, og fordi priserne der er resultatet af en reel konkurrence. Ifølge betragtningerne til Kommissionens forordning har hverken sagsøgeren, eksportørerne eller producenterne anfægtet valget af Canada.

12 Efter flere resultatløse kontakter kunne Kommissionen imidlertid kun finde en enkelt canadisk producent, nemlig Potash Company of Canada Ltd (herefter »Potacan«), som, efter først ligeledes at have givet afslag, til sidst viste sig indstillet på at samarbejde og at stille de ønskede oplysninger til rådighed.

13 Den normale værdi blev for kaliumchlorid af granuleret kvalitet fastsat på grundlag af den gennemsnitlige pris på det canadiske hjemmemarked, mens Kommissionen med hensyn til kaliumchlorid af standardkvalitet fandt, at salget på det canadiske marked ikke var tilstrækkeligt til at være repræsentativt, og fandt det nødvendigt ligeledes at tage hensyn til eksportpriserne ved salg til markedet i De Forenede Stater. Desuden har Kommissionen sammenlignet disse priser med produktionsomkostningerne for at sikre, at det med disse priser var muligt at opnå fortjeneste. Ved denne sammenligning så Kommissionen dog bort fra visse midlertidige og ekstraordinære omkostninger, som Potacan havde afholdt (forordning nr. 1031/92, 14. og 15. betragtning).

14 Grundforordningens artikel 2, stk. 8, litra b), bestemmer, at »... viser det sig, at der eksisterer en forretningsforbindelse eller kompensationsaftale mellem eksportør og importør eller en tredjemand ... kan eksportprisen beregnes på grundlag af den pris, til hvilken den indførte vare første gang videresælges til en uafhængig køber ...«.

15 Blandt eksportørerne er det kun dem, der tilhører den officielle handel, der har samarbejdet under proceduren. I henhold til grundforordningens artikel 2, stk. 8, litra b), er eksportprisen fastsat på grundlag af de priser, der faktisk betales af den første uafhængige køber i Fællesskabet til importører knyttet til eksportørerne, nemlig Ferchimex og Fersam (forordning nr. 1031/92, 17.-20. betragtning).

16 Med hensyn til skaden har Kommissionen hovedsagelig lagt den konstatering til grund, at indførslerne af kaliumchlorid med oprindelse i Sovjetunionen voksede med 109% mellem 1986 og første halvår af 1990, at de sovjetiske markedsandele i denne periode steg fra 5,10% til 10,8%, mens fællesskabserhvervsgrenens salgspriser faldt med 12%, og at de sovjetiske producenter underbød fællesskabsproducenternes priser med ca. 3% udtrykt som et vejet gennemsnit (forordning nr. 1031/92, 24.-33. betragtning).

17 Efter at Kommissionens forordning var blevet offentliggjort i EF-Tidende, indgav to importører af varen, som ikke var knyttet til eksportørerne, nemlig Kemira og Ameropa, deres bemærkninger til Kommissionen ved skrivelser af henholdsvis 21. og 27. maj 1992, hvori de bl.a. anfægtede valget af Potacan som »referenceselskab«, fordi det ejes af de klagende fællesskabsproducenter.

18 Efter at den midlertidige antidumpingtold var blevet indført ved forordning nr. 1031/92, krævede og fik eksportørerne, fællesskabsproducenterne og visse importører mulighed for at fremsætte deres bemærkninger og blive hørt af Kommissionen.

19 Da Kommissionen ikke havde fuldført undersøgelsen af de faktiske omstændigheder inden for fristen på fire måneder, forlængede Rådet ved forordning nr. 2442/92 af 4. august 1992 (EFT L 243, s. 1) den midlertidige antidumpingtold for en periode på højst to måneder.

20 Ved skrivelse af 10. august 1992 underrettede Kommissionen de berørte parter, herunder sagsøgeren, om de vigtigste kendsgerninger og betragtninger, på grundlag af hvilke den havde påtænkt at anbefale Rådet at pålægge endelig told.

21 Ved skrivelse af 21. september 1992 fremsendte det sagsøgende selskab sine bemærkninger til Kommissionen.

22 Den 23. oktober 1992 udstedte Rådet, som i det væsentlige bekræftede Kommissionens konklusioner, den omtvistede forordning om indførelse af en endelig antidumpingtold i form af en mindstepris.

Retsforhandlinger

23 Det er på denne baggrund, at sagsøgeren ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 11. januar 1993 har anlagt nærværende sag ved Domstolen.

24 Ved begæringer indgivet til Domstolens Justitskontor den 18. maj 1993 har Kommissionen og APEP anmodet om tilladelse til at intervenere til støtte for sagsøgtes påstande. Kommissionen og APEP har fået tilladelse til at intervenere ved kendelse afsagt af Domstolens præsident henholdsvis den 25. juni 1993 og den 15. november 1993 og har afgivet deres indlæg den 11. oktober 1993 og den 2. februar 1994.

25 Ved kendelse af 18. april 1994 har Domstolen henvist sagen til Retten i henhold til artikel 4 i Rådets afgørelse 93/350/Euratom, EKSF, EØF af 8. juni 1993 om ændring af afgørelse 88/591/EKSF, EØF, Euratom om oprettelse af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (EFT L 144, s. 21) og i henhold til Rådets afgørelse 94/149/EKSF, EF af 7. marts 1994 om ændring af afgørelse 93/350/Euratom, EKSF, EØF (EFT L 66, s. 29).

26 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Fjerde Udvidede Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse. Som led i foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til procesreglementets artikel 64 er parterne blevet opfordret til skriftligt at besvare en række spørgsmål før den 5. april 1995. I betragtning af disse svar har Retten tilsendt parterne endnu en række spørgsmål, som de blev opfordret til mundtligt at tage stilling til under retsmødet.

27 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål under det offentlige retsmøde, som blev afholdt den 3. maj 1995.

Parternes påstande

28 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Den omtvistede forordning annulleres.

— Der træffes alle yderligere foranstaltninger, som Retten måtte finde passende.

— Rådet tilpligtes at betale sagens omkostninger.

29 Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes til at betale sagens omkostninger.

30 Kommissionen har nedlagt følgende påstand:

— Sagsøgte frifindes.

31 APEP har nedlagt har nedlagt følgende påstande:

— Sagsøgte frifindes.

— Sagsøgeren tilpligtes til at betale sagens omkostninger, herunder APEP's omkostninger.

Formaliteten

Parternes argumenter

32 Rådet har anført, at sagsøgeren ikke blot er forbundet med det tidligere, eneste officielle sovjetiske import/eksportorgan, Agrochimexport, men også med flere ikke-russiske selskaber. I de lande, som ikke har markedsøkonomi, er det imidlertid kun statens eksportorganer, som har søgsmålskompetence i henhold til EF-traktatens artikel 173. Der opstår følgelig det spørgsmål, om et importerende selskab, der, som sagsøgeren, ikke fuldstændigt ejes af eksportøren eller eksportørerne, kan anses for at være en forbundet importør i den betydning, som er givet dette begreb i Domstolens praksis (dom af 11.7.1990, forenede sager C-305/86 og C-160/87, Neotype mod Kommissionen og Rådet, Sml. I, s. 2945).

33 Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabet har været umiddelbart og individuelt berørt af antidumpingproceduren, fra denne blev indledt, og indtil den endelige told blev indført. Selskabet har herved anført, at det var blandt de importører, som Kommissionen udpegede ved indledningen af proceduren, at det modtog en formular og fik sine lokaler undersøgt, at det har haft en række samtaler med Kommissionens tjenestemænd, at det den 21. september 1992 har afgivet skriftlige bemærkninger, og at det er nævnt i Kommissionens forordning nr. 1031/92 som importør, der er forbundet med eksportørerne. Sagsøgeren har endelig fremhævet, at Kommissionen har anvendt de priser, som selskabet praktiserede på fællesmarkedet, ved beregningen af eksportprisen.

Rettens bemærkninger

34 Det bemærkes, at ifølge fast retspraksis berører forordningerne om indførelse af en antidumpingtold, skønt de efter deres art og rækkevidde er almengyldige, bl.a. de

importører umiddelbart og individuelt, hvis videresalgspriser for de pågældende varer anvendes til fastsættelse af eksportprisen i henhold til grundforordningens artikel 2, stk. 8, litra b), såfremt eksportøren og importøren er forbundne (Domstolens dom af 7.7.1994, sag C-75/92, Gao Yao mod Rådet, Sml. I, s. 3141, præmis 26 og 27, af 16.5.1991, sag C-358/89, Extramet mod Rådet, Sml. I, s. 2501, præmis 18, og af 11.7.1990, forenede sager C-304/86 og C-185/87, Enital mod Kommissionen og Rådet, Sml. I, s. 2939 (summarisk offentliggørelse)).

35 Som det fremgår af 9. betragtning til den omtvistede forordning og af 17.-20. betragtning til Kommissionens forordning, er eksportørerne og sagsøgeren tilstrækkeligt nært forbundet til, at Kommissionen under sin undersøgelse af de faktiske omstændigheder har fundet det nødvendigt at anvende bestemmelserne i grundforordningens artikel 2, stk. 8, litra b), på dem for så vidt angår eksportprisen.

36 Under disse omstændigheder må det fastslås, at sagsøgeren, hvis videresalgspris for de pågældende varer ligger til grund for beregningen af eksportprisen, er umiddelbart og individuelt berørt af den omtvistede forordning.

37 Det følger af det foregående, at den af sagsøgeren anlagte sag kan antages til realitetsbehandling.

Realiteten

38 Sagsøgeren har fremsat ni anbringender til støtte for sagen. Det første anbringende vedrører tilsidesættelse af artikel 2, stk. 5, i grundforordningen og af EF-traktatens

artikel 190, idet Rådet ikke har fastsat den normale værdi på en passende og ikke urimelig måde og ikke har givet en behørig begrundelse. Sagsøgerens andet anbringende går ud på, at vurderingen af skaden er ulovlig, da der ikke er taget hensyn til klagernes rolle som importører, og da fællesskabsinstitutionerne har brugt forældede oplysninger. Det tredje anbringende vedrører tilsidesættelse af grundforordningens artikel 4 derved, at indførslerne fra andre lande ikke er blevet taget i betragtning ved fastsættelsen af skaden. Sagsøgerens fjerde anbringende er, at den form, i hvilken antidumpingtolden er blevet indført, er i strid med ånden i grundforordningens artikel 13, stk. 3, og har bevirket, at sagsøgeren er blevet udelukket fra markedet. Det femte anbringende er ulovlig brug af forældede oplysninger ved fastsættelsen af beskyttelsesforanstaltningerne. Med det sjette anbringende gør sagsøgeren gældende, at Kommissionen har tilsidesat grundforordningens artikel 7, stk. 1, litra b), og artikel 7, stk. 4, litra a), ved at undlade at underrette Ruslands, Hvideruslands og Ukraines repræsentanter om, at der verserede en antidumpingprocedure. Det syvende anbringende er tilsidesættelse af sagsøgerens ret til kontradiktion. Det ottende anbringende vedrører tilsidesættelse af grundforordningens artikel 7, stk. 9, litra a), som følge af, at undersøgelsen har trukket for længe ud. Endelig går det niende anbringende ud på, at der er foretaget et urigtigt og vilkårligt valg af undersøgelsesperiode, og at der ikke er givet nogen begrundelse for dette valg.

Første anbringende: retsstridig fastsættelse af den normale værdi

Parternes argumenter

39 Sagsøgeren har anført, at fastsættelsen af den normale værdi er foretaget i strid med grundforordningens artikel 2, stk. 5, og billighedsprincipper. Dette anbringende falder i tre led. I forbindelse med det første led kritiserer sagsøgeren, at der udelukkende er anvendt oplysninger fra en enkelt virksomhed, Potacan, som er forbundet med klagerne. Som andet led har sagsøgeren hævdet, at selskabet Potacan

ikke var repræsentativt for det canadiske marked. Det tredje led vedrører fastsættelsen af den normale værdi for kaliumchlorid af standardkvalitet. Sagsøgeren har ligeledes gjort gældende, at begrundelsen er utilstrækkelig på alle disse punkter.

40 I forbindelse med det første led har sagsøgeren anført, at Kommissionen ved udelukkende at basere sig på oplysninger stillet til rådighed af et enkelt canadisk selskab, Potacan, som ejes af de to vigtigste europæiske klagere, ikke har fastsat den normale værdi på hensigtsmæssig og ikke urimelig måde i henhold til grundforordningens artikel 2, stk. 5, og har tilsidesat billighedsprincippet, som kræver, at Kommissionen af hensyn til gennemsigtighed, objektivitet og retfærdighed anvender neutrale oplysninger, som stilles til rådighed af selskaber, der ikke har nogen forbindelse med de øvrige parter i sagen, navnlig klagerne. Disse overtrædelser er så meget desto alvorligere, som hverken sagsøgeren, Rådet eller Retten kan vide, om de af Potacan afgivne oplysninger er loyale og ikke er blevet påvirket af klagerne.

41 Sagsøgeren har først anført, at det ikke nævnes i 13. betragtning til Kommissionens forordning, at Potacan er et fælles datterselskab af de to største fællesskabsproducenter og klagere, Société commerciale des potasses et de l'azote, Frankrig (herefter »SCPA«), og det tyske selskab Kali und Salz (herefter »Kali«). Sagsøgeren har fremhævet, at nogle importører under undersøgelsen har fremsat indsigelser mod anvendelsen af Potacan's oplysninger. Sagsøgeren har i denne forbindelse navnlig henvist til indholdet af Ameropa's skrivelse af 27. maj 1992: »It might be true that nobody opposed the choice of Canada as a reference country, but what is certain, is the fact that we were not informed that the reference company finally was Potash Company of Canada, a producer which was recently in a state close to bankrupcy and is 100% owned by SCPA and Kali & Salz. Consequently we consider it as a surrogate reference.« [Det er muligt, at ingen har modsat sig valget af Canada som referenceland, men det står i hvert fald fast, at vi ikke blev underrettet om, at referenceselskabet til sidst blev Potash Company of Canada, en producent, som for nylig var nær ved at gå konkurs, og som ejes 100% af SCPA og Kali & Salz. Følgelig anser vi det for at være en falsk reference]. Sagsøgeren har tilføjet, at

skrivelsen fra Kemira (Danmark) af 21. maj 1992 samt dennes skriftlige bemærkninger af 21. september 1992 ligeledes protesterede mod anvendelsen af Potacan's oplysninger.

42 Sagsøgeren har dernæst gjort gældende, at Domstolen altid har fremhævet de helt særlige forholdsregler, som Kommissionen af forsigtighedshensyn skal træffe, når den fastsætter priserne i henhold til grundforordningens artikel 2, stk. 5. Kommissionens praksis viser i øvrigt, at denne i almindelighed, i modsætning til det foreliggende tilfælde, omhyggeligt begrunder valget af referenceland og bestræber sig på at godtgøre, at beregningen af den normale værdi er loyal og gennemsigtig. Sagsøgeren mener, at Kommissionen, efter at de øvrige canadiske producenter åbenbart havde afslået at samarbejde, skulle have valgt et andet referenceland eller anvendt en anden af de foreskrevne metoder til fastsættelsen af den normale værdi.

43 Rådet har anført, at hverken sagsøgeren eller eksportørerne, efter at være blevet underrettet om, at Kommissionen agtede at anvende den i grundforordningens artikel 2, stk. 5, litra a), foreskrevne metode til at fastsætte den normale værdi og at tage Canada som referenceland, har anfægtet Kommissionens valg. Rådet har henvist til, at fællesskabsinstitutionerne har et vidt skøn ved valget af referenceland. Rådet har anført, at på baggrund af de kriterier, som generelt er blevet lagt til grund i institutionernes tidligere praksis, som er blevet bekræftet af Domstolen (ovennævnte dom i sagen Neotype mod Kommissionen og Rådet, præmis 31, 32 og 33), var Canada i virkeligheden det eneste land, som kunne være valgt som referenceland, da det er det eneste land, hvor produktionsmetoderne, de producerede mængder og adgangen til råstoffet er sammenlignelige med forholdene i det tidligere Sovjetunionen.

44 Rådet har anført, at Kommissionen ikke har forsømt nogen bestræbelse på at opnå oplysninger om det canadiske marked. Det har herved henvist til, at Kommissionen to gange har henvendt sig til det største canadiske selskab, der forhandler

kaliumchlorid, Potash Corporation of Saskatchewan (herefter »PCS«), men at dette selskab tilkendegav, at det afslog at samarbejde og kun ville afgive offentligt tilgængelige oplysninger. Kommissionen kunne derfor ikke anvende dette selskabs oplysninger. Også selskabet Potash Company of America i New Brunswick nægtede at samarbejde med den. Rådet har endelig henvist til, at Kommissionen efter det første afslag fra PCS kontaktede Potacan, som den 12. februar 1991 svarede, at det heller ikke ville samarbejde, og først efter Kommissionens anden skrivelse af 12. september 1991 besvarede Potacan den 11. oktober 1991 spørgeskemaet og tilkendegav, at det gik ind på at samarbejde.

45 Rådet ønsker ligeledes at tilføje følgende præciseringer med hensyn til Potacan's aktionærkreds: Potacan ejes for 50%'s vedkommende af den tyske virksomhed Kali og for 50%'s vedkommende af et fransk selskab, Entreprise minière et chimique (herefter »EMC«), som er SCPA's moderselskab. I 1980 stiftede Potacan og Denison Mines Ltd (herefter »Denison«) en fælles virksomhed, Denison-Potacan Potash Company (herefter »DPPC«), hvoraf de ejede henholdsvis 40% og 60%, og som havde til formål at åbne og udnytte en kaliumchloridmine i New Brunswick, og som påbegyndte produktionen i 1987. I april 1991 solgte Denison sin andel i DPPC til Potacan, og virksomheden tog navnet Potacan Mining Company (herefter »PMC«). I henhold til en forhandlingsaftale var Potacan eneforhandler af DPPC's, senere PMC's produkter. Rådet har fremhævet, at selv om Potacan, da Kommissionen foretog sin undersøgelse, ligesom DPPC eller PMC blev kontrolleret af de to fællesskabsproducenter, var dette endnu ikke tilfældet i den periode, som var genstand for undersøgelsen, nemlig fra den 1. januar 1990 til den 10. juni 1990, i hvilken Denison, et selskab uden nogen forbindelse med fællesskabsproducenterne, besad majoriteten af DPPC's kapital.

46 Rådet har anført, at forbindelsen mellem Potacan og de to fællesskabsproducenter af fire grunde under alle omstændigheder er uden betydning. For det første er de af Potacan's priser, der blev lagt til grund, ikke overførselspriser, men fuldt konkurrencebaserede priser i forhold til tredjemænd. Dernæst er fællesskabsinstitutionerne altid under antidumpingundersøgelser henvist til at anvende informationer

afgivet af de parter, herunder eksportørerne, som er berørt af procedurens resultat. Kommissionen har derfor ret til, efter at have kontrolleret deres rigtighed, at anvende oplysninger, der stammer fra en kilde, som formodes ikke at være objektiv. For det tredje er der tale om et meget konkurrencepræget grovvaremarked, og DPPC's produktion udgør kun ca. 10% af den canadiske produktion og 8,15% af det canadiske salg, og Potacan er derfor ikke i stand til at øve indflydelse på prisen på det canadiske marked. Endelig har Kommissionen ikke nøjet sig med at kontrollere Potacan's salgspriser, men den har desuden sammenlignet dem med de priser, der nævnes af de canadiske konkurrenter og skønnes at være af samme størrelsesorden.

47 Rådet har anført, at Potacan var en troværdig kilde til oplysninger, og at man desuden ikke havde noget rimeligt alternativ.

48 I replikken har sagsøgeren anført, at der ikke er noget i den anfægtede forordning eller i Kommissionens meddelelser, der viser rigtigheden af Kommissionens påstand om, at den havde forvisset sig om, at Potacan's salgspris svarede til markedet. Sagsøgeren har derfor ikke været i stand til at anfægte den af Kommissionen anvendte metode.

49 Sagsøgeren er af den opfattelse, at valget af Canada som referenceland af samtlige de førnævnte grunde var uhensigtsmæssigt og urimeligt, og har gjort gældende, at det i betragtning af omstændighederne ville have været rigtigere at vælge markedet i USA, hvilket Ameropa allerede havde foreslået i sit svar på spørgeskemaet den 12. december 1990.

50 Sagsøgeren har desuden gjort gældende, at selv hvis Potacan's priser, som Kommissionen har lagt til grund, var »frit fastsatte« priser, skulle der alligevel nødvendigvis

have været taget hensyn til andre oplysninger vedrørende virksomheden, navnlig salgsomkostninger, der var blevet meddelt på den måde, som Potacan og dennes aktionærer havde bestemt. Den normale værdi er nemlig ikke identisk med salgsprisen, idet justeringer er nødvendige for at fastslå en pris ab fabrik. På grund af forbindelsen mellem moder- og datterselskab er det imidlertid umuligt at vide, om disse oplysninger var upartiske og objektive. Sagsøgeren har gjort gældende, at institutionerne ganske vist altid anvender oplysninger, der er meddelt af de berørte parter, men det er derimod i strid med sædvanlig praksis i dumpingsager, at selskaber hørende til samme koncern afgiver oplysninger om såvel skaden som om den normale værdi på referencemarkedet.

51 Rådet har i duplikken på ny anført, at de af Potacan afgivne oplysninger var pålidelige, og at de under undersøgelsen på stedet er blevet kontrolleret af Kommissionens ansatte, som ikke har lagt dokumenter til grund, som specielt var fremlagt til brug for undersøgelsen, men Potacan's regnskabsdokumenter, som var udarbejdet i overensstemmelse med canadisk lovgivning. Rådet har henvist til, at Potacan's salgspriser er blevet sammenlignet med de priser, som de canadiske konkurrenter har nævnt, og som anses for at være af samme størrelsesorden. Det er dog umuligt at røbe de oplysninger, der er indgået i denne sammenligning, da de er yderst fortrolige.

52 Med anbringendets andet led gør sagsøgeren gældende, at Potacan ikke var repræsentativ for det canadiske marked, dels på grund af sin beliggenhed i regionen New Brunswick, og dels på grund af de alvorlige økonomiske vanskeligheder, som selskabet havde.

53 Sagsøgeren har fremhævet, at det fremgår af den undersøgelse, der er vedlagt som bilag 9 til stævningen, at det canadiske marked for kaliumchlorid omfatter to områder, nemlig dels provinsen Saskatchewan, hvor syv selskaber er beliggende, navnlig

den største canadiske producent, PCS, og som er verdens vigtigste produktionsområde for kaliumchlorid, hvor produktions- og kapitalomkostningerne er forholdsvis lave, og som på grund af sin centrale beliggenhed i det væsentlige sælger på det canadiske hjemmemarked, dels regionen New Brunswick, som ligger i nærheden af havnene på Canadas østkyst, og hvis miner kun leverer en ringe procentdel af den canadiske produktion, og hvor producenterne, herunder Potacan, koncentrerer deres erhvervsmæssige indsats om eksport. Sagsøgeren har anført, at Rådet i 7. og 8. betragtning til den omtvistede forordning har erkendt, at Potacan's produktionsomkostninger på grund af selskabets situation, og fordi minen var blevet taget i brug for nylig, var højere end priserne på markederne i Canada og i USA. Under disse omstændigheder er Kommissionens beslutning om alene at tage hensyn til Potacan's priser på det canadiske marked ved fastsættelsen af den normale værdi en åbenbar fejlbedømmelse.

54 Endelig har sagsøgeren anført, at ræsonnementet i betragtningerne til forordningen er summarisk, uklart, selvmodsigende og i strid med almindelig praksis. Sagsøgeren har navnlig henvist til, at fællesskabsinstitutionerne således ikke har forklaret, hvad der lå i »midlertidige og ekstraordinære omkostninger« eller den »særlige situation«, ej heller hvorledes de har beregnet de tilpasninger, der var nødvendige for at tage hensyn hertil. Der foreligger hermed en tilsidesættelse af traktatens artikel 190 (Domstolens dom af 20.3.1985, sag 264/82, Timex mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 849, præmis 25).

55 Rådet har heroverfor anført, at den normale værdi er blevet beregnet på grundlag af Potacan's salgspriser, og har henvist til, at fællesskabsinstitutionerne udtrykkeligt har tilkendegivet, at de ikke havde taget hensyn til Potacan's produktionsomkostninger på grund af selskabets særlige situation. Den omstændighed, at producenterne i New Brunswick havde højere omkostninger end producenterne i Saskatchewan eller i højere grad solgte til udlandet, er af samme grunde uden betydning. Rådet har konkluderet, at det har beregnet den normale værdi korrekt, og at dets metode er i fuld overensstemmelse med grundforordningens bestemmelser.

56 Med anbringendets tredje led har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat ordlyden af og ånden i grundforordningens artikel 2, stk. 5, ved at anvende en kombination af Potacan's priser på det canadiske marked og ved eksport til USA med henblik på at fastsætte den normale værdi af kaliumchlorid af standardkvalitet.

57 Sagsøgeren har først gjort gældende, at Kommissionen, da undersøgelsen blev indledt, ikke antydede, at man ville anvende en sådan metode, og desuden at påstanden om, at USA og Canada udgør et stort konkurrerende marked, som ligner det canadiske hjemmemarked, hverken er rigtig eller støttes af noget bevis.

58 Sagsøgeren har dernæst hævdet, at inddragelsen af priserne på markedet i USA ikke dermed gør de canadiske priser repræsentative, selv hvis de amerikanske priser var det.

59 Sagsøgeren har endelig anført, at grundforordningens artikel 2, stk. 5, litra a), nr. i) og ii), bestemmer, at Kommissionen kan fastsætte den normale værdi enten på grundlag af den pris, til hvilken varen sælges på referencelandets hjemmemarked, eller på grundlag af den pris, til hvilken varen sælges herfra til andre lande, men ikke ved at kombinere de to metoder. Anvendelse af bindeordet »eller« mellem nr. i) og nr. ii) i den nævnte bestemmelse viser klart, at de to metoder gensidigt udelukker hinanden.

60 Rådet har anført, at da salget på det canadiske marked for kaliumchlorid af standardkvalitet var af ringe omfang i forhold til de mængder, der blev indført fra det tidligere Sovjetunionen til Fællesskabet, var institutionerne berettiget til at kombinere priserne på det canadiske hjemmemarked og priserne ved eksport til USA, når

denne kombination gav et mere repræsentativt og mere pålideligt billede. Denne fremgangsmåde var mulig, fordi Canada og USA faktisk udgør ét stort marked, da der ikke findes toldgrænser, og kaliumchlorid anvendes i begge lande til samme formål. Rådet har i øvrigt tilføjet, at de mængder, som Potacan solgte i Canada, var så ringe i forhold til dem, der blev solgt til USA, at de ikke har haft nogen indflydelse på resultatet af beregningen af den normale værdi.

61 Kommissionen har gjort gældende, at der ikke er nogen bestemmelse, der pålægger den at underrette de berørte parter om metoden til beregning af den normale værdi ved procedurens indledning. Det er først, når den meddeler den vigtigste faktiske omstændigheder og betragtninger, på grundlag af hvilke den agter at træffe foranstaltninger, at den er forpligtet til at underrette dem, således som det er sket i dette tilfælde. Den har dernæst anført, at grundforordningens artikel 2, stk. 5, litra a), tillader at kombinere de metoder, der er angivet under nr. i) og ii), idet ordet »eller« mellem disse punkter skal forstås i den gængse betydning på de fleste sprog som »og/eller«. I det foreliggende tilfælde fandt institutionerne, at en kombineret anvendelse af metoderne under nr. i) og nr. ii) gjorde det muligt at fastsætte en mere repræsentativ pris.

62 I replikken har sagsøgeren på ny anført, at USA og Canada er forskellige markeder, hvilket fremgår af, at USA iværksatte en antidumpingforanstaltning mod producenterne i Saskatchewan i 1987.

63 Med hensyn til begrundelsen har sagsøgeren erindret om, at institutionerne navnlig har undladt at opfylde deres forpligtelse til at forklare eller berettige valget af Potacan på trods af dette selskabs koncernforbindelse med Kali og SCPA, dets regionale karakter og dets ringe salg i Canada, ikke har forklaret, hvorledes de har kunnet undersøge de faktiske priser på det canadiske marked, skønt de kun havde

kontakt med Potacan, ikke har godtgjort, at Canada og USA udgjorde ét stort konkurrerende marked og ikke har forklaret, hvorfor det var nødvendigt at kombinere priserne i Canada og i USA med hensyn til kaliumchlorid af standardkvalitet, når Potacan angiveligt var et repræsentativt canadisk selskab.

64 I duplikken har Rådet præciseret, at salget i USA kun blev taget i betragtning for kaliumchlorid af standardkvalitet, og at dette var nødvendigt, fordi det samlede salg på det canadiske marked, og ikke kun Potacan's salg, havde været forholdsvis ringe. Rådet har bestridt, at USA kom i betragtning som referenceland, for de dér producerede mængder var betydeligt lavere end dem, der blev produceret i Canada og i det tidligere Sovjetunionen. Hvis institutionerne nemlig havde konkluderet, at Canada ikke var et passende referenceland, havde de ikke haft andet valg end at basere beregningen af den normale værdi på de priser, der blev betalt i Fællesskabet, hvilket ville have ført til et resultat, der var betydeligt mere ugunstigt for eksportørerne.

65 Sagsøgerens henvisning til en amerikansk antidumpingforanstaltning, som blev anvendt i 1987 mod producenterne i Saskatchewan, er ifølge Rådet et skinargument og irrelevant, fordi foranstaltningen ikke blev anvendt i den periode, som undersøgelsen omfatter.

Rettens bemærkninger

66 Indledningsvis bemærkes, at grundforordningens artikel 2, stk. 5, bestemmer, at »i tilfælde af indførsel fra lande uden markedsøkonomi ... fastsættes den normale værdi på en hensigtsmæssig og ikke urimelig måde efter et af følgende kriterier: ...«. Det fremgår således af denne bestemmelses opbygning og ordlyd, navnlig af anvendelsen af udtrykket »ikke urimelig«, at fastsættelsen af den normale værdi sker

inden for rammerne af det vide skøn, som institutionerne har, når de analyserer komplicerede økonomiske forhold.

67 Ifølge Domstolens faste praksis kan Fællesskabets retsinstanser ikke gribe ind i den vurdering, som er forbeholdt fællesskabsmyndighederne, men skal begrænse deres prøvelse til at undersøge, om formforskrifterne er overholdt, om de faktiske omstændigheder, som er lagt til grund ved det anfægtede valg, er materielt rigtige, samt om der foreligger en åbenbar fejl i vurderingen af de faktiske omstændigheder, eller om der er begået magtfordrejning (jf. Domstolens dom af 22.10.1991, sag C-16/90, Nölle, Sml. I, s. 5163, præmis 12 og 13). Heraf følger, at Retten ved sin prøvelse af dette første anbringende må begrænse sig til at sikre, at institutionerne har taget hensyn til alle de relevante omstændigheder, og at de har vurderet oplysningerne i sagen med al den omhu, der er nødvendig, for at det kan lægges til grund, at den normale værdi er blevet fastsat på en hensigtsmæssig og ikke urimelig måde.

68 Det må først fastslås, at institutionerne uimodsagt af sagsøgeren har anført, at valget af Canada som referenceland ikke kunne anfægtes i betragtning af de kriterier, der sædvanligvis er blevet anvendt i institutionernes tidligere praksis, som er blevet bekræftet af retspraksis (nævnte dom i Nölle-sagen, præmis 14-29). Det står nemlig fast, at Canada er den næststørste producent af kaliumchlorid efter Sovjetunionen, at produktionsmetoden samt adgangen til de pågældende råstoffer fuldt ud er sammenlignelige, og at priserne dér er resultatet af en reel konkurrence.

69 Dernæst bemærkes, at som det er påpeget i 13. betragtning til forordning nr. 1031/92, og som det fremgår af svarene på Rettens skriftlige spørgsmål, er Potacan den eneste canadiske producent, som endelig indvilligede i at besvare Kommissionens spørgeskema og samarbejde under proceduren. Især meddelte den største

canadiske producent, som har hjemsted i Saskatchewan, Potash Corporation of Saskatchewan (PCS), trods Kommissionens gentagne henvendelser, at den ikke ville samarbejde, og nøjedes med at fremlægge nogle offentlige oplysninger, som var utilstrækkelige med henblik på at fastsætte den normale værdi. Det skal endvidere tilføjes, at sagsøgeren ikke har bestridt, at Kommissionen ikke har forsømt nogen bestræbelse på at opnå andre oplysninger om det canadiske marked end dem, der stammede fra Potacan.

70 Det må derfor antages, at Canada var et passende referenceland, og at Kommissionen ikke havde andet valg end at anvende Potacan's oplysninger.

71 Med hensyn til tilknytningen mellem Potacan og fællesskabsproducenterne skal Retten bemærke, at sagsøgeren i stævningen blot har hævdet, at denne under alle omstændigheder var af en sådan art, at den bevirkede, at oplysningerne fra Potacan ikke var pålidelige, uden for så vidt at fremlægge det mindste konkrete bevis for, at de justeringer, som Kommissionen foretog for ud fra salgspriserne at komme frem til den normale værdi, ikke blev foretaget på en hensigtsmæssig og ikke urimelig måde, og endog uden at forklare, hvorledes tilknytningen kunne have indflydelse på de afgivne oplysninger.

72 Som institutionerne imidlertid har anført uden at blive modsagt af sagsøgeren, er Potacan's oplysninger blevet kontrolleret på stedet af Kommissionen ved hjælp af fakturaer og regnskabsoplysninger fra DPPC og fra Potacan, som er blevet udarbejdet i overensstemmelse med den canadiske regnskabslovgivning og på et tidspunkt, hvor Potacan og DPPC ikke kunne nære mistanke om, at antidumpingproceduren ville blive indledt, og så meget desto mindre, at de ville blive inddraget heri. Desuden må det bemærkes, at de afgivne oplysninger vedrører en periode, nemlig undersøgelsesperioden, i hvilken fællesskabsproducenterne ikke havde majoritetskontrol med mineselskabet DPPC. Det må ligeledes bemærkes dels, at institutionerne, hvilket sagsøgeren har erkendt, har fastsat den normale værdi ud fra Potacan's priser på det canadiske marked under fuld konkurrence i forhold til

tredjemænd og ikke ud fra overførselspriser mellem Potacan og selskabets aktionærer, og dels, at Potacan, hvis salg kun udgør 8,15% af salget på det canadiske marked, ikke var i stand til at udøve indflydelse på priserne på det meget konkurrenceprægede marked for dette råstof.

73 Retten skal desuden bemærke, at sagsøgeren ikke har fremsat den mindste indsigelse under henvisning til tilknytningen under hele den administrative procedure, skønt Kommissionen allerede under mødet den 5. november 1991 ikke blot havde underrettet sagsøgeren om, at Canada var valgt som referenceland, men også om, at Potacan blev anvendt ved fastsættelsen af den normale værdi (jf. dokument 19 i dokumentmappen vedrørende den administrative procedure, som institutionerne har fremlagt under retsmødet). Sagsøgeren har heller ikke reageret efter udstedelsen den 23. april 1992 af Kommissionens forordning nr. 1031/92, hvori det udtrykkeligt blev nævnt i den 13. betragtning, at Potacan var den eneste canadiske producent, som til sidst indvilligede i at samarbejde, og at hverken den importør, der blev hørt, eller eksportørerne anfægtede valget af Canada.

74 Under disse omstændigheder finder Retten, at institutionerne ved at fastsætte den normale værdi på grundlag af oplysninger, som er afgivet af den eneste producent, der har samarbejdet under proceduren, og som er kontrolleret af Kommissionen, ikke har begået et åbenbart fejlagtigt skøn på trods af denne virksomheds tilknytning til fællesskabsproducenterne.

75 Retten finder ligeledes, at 13.-20. betragtning til Kommissionens forordning samt 7. og 8. betragtning til den omtvistede forordning, som giver en nøje forklaring på grundene til valget af Canada som referenceland og på de grunde, som har foranlediget Kommissionen til at lægge Potacan's oplysninger til grund i mangel af samarbejde fra andre producenter, indeholder en begrundelse, som opfylder kravene i traktatens artikel 190.

76 Heraf følger, at det første led af det første anbringende er uden grundlag.

77 Med hensyn til argumentet om, at Potacan angiveligt ikke er repræsentativ, skal Retten først fastslå, at det udtrykkeligt fremgår af den omtvistede forordnings 7. og 8. betragtning, at institutionerne netop har været af den opfattelse, at der ikke skulle tages hensyn til Potacan's produktionsomkostninger i betragtning af selskabets særlige situation, men at de har fastsat den normale værdi på grundlag af selskabets salgspriser. Det følger heraf, at argumenterne vedrørende dette selskabs ekstraordinære omkostninger på grund af dets geografiske beliggenhed eller dets særlige økonomiske situation er uden betydning.

78 Retten skal dernæst bemærke, at sagsøgeren, selv om selskabet allerede efter dets møde med Kommissionen den 5. november 1991 var bekendt med metoderne for beregning af dumpingmargenen og med den omstændighed, at Potacan var den eneste virksomhed i det valgte referenceland, der havde indvilliget i at samarbejde, hverken under den administrative procedure, i sine processkrifter eller under retsmødet for Retten har fremført nogen omstændighed, der kan godtgøre, at Potacan's salgspriser ikke er repræsentative for det canadiske marked.

79 Desuden skal det bemærkes, dels, således som det er anført i præmis 72, at Potacan ikke var i stand til at udøve indflydelse på priserne på det meget konkurrenceprægede canadiske marked, dels at institutionerne i deres indlæg har bekræftet, at de havde forvisset sig om, at Potacan's priser svarede til de konkurrerende canadiske producenters priser. Som svar på Rettens skriftlige spørgsmål har institutionerne præciseret, at de havde sammenlignet Potacan's priser med de oplysninger om konkurrerende producenters priser, der fandtes i klagen over indførslerne fra Sovjetunionen og i PCS's ikke fuldstændige svar. Da PCS kun har givet offentligt tilgængelige oplysninger, må sagsøgeren have haft adgang til disse oplysninger og havde følgelig mulighed for at bestride fastsættelsen af den normale værdi, som var blevet meddelt sagsøgeren af Kommissionen i dennes skrivelse af 10. august 1992. Imidlertid må det nødvendigvis fastslås, at sagsøgeren på intet tidspunkt under den administrative procedure og heller ikke i sine indlæg for Retten eller under retsmødet har rejst tvivl om de priser, som Kommissionen har lagt til grund, navnlig med hensyn til sammenligningen af disse med de priser, som praktiseres af Potacan's vigtigste konkurrenter på det canadiske marked.

80 Det følger heraf, at andet led af det første anbringende ligeledes må forkastes.

81 Med det første anbringendes tredje led har sagsøgeren kritiseret Kommissionen for, at den har fastsat den normale værdi for kaliumchlorid af standardkvalitet ved at anvende en kombination af priserne på det canadiske marked og priserne for eksport til USA.

82 I denne forbindelse bemærkes først, at grundforordningens artikel 2, stk. 5, som ledende princip fastslår, at den normale værdi skal fastsættes på en hensigtsmæssig og ikke urimelig måde. Denne bestemmelse kan følgelig ikke fortolkes således, at den udelukker, at institutionerne har mulighed for i et bestemt tilfælde at fastsætte den normale værdi ved at anvende de metoder under ét, som er fastsat i den nævnte artikels stk. 5, litra a), nr. i) og ii), såfremt denne kombination faktisk gør det muligt at opnå et mere pålideligt og mere repræsentativt resultat.

83 Retten skal i denne forbindelse bemærke, at institutionerne, uden at blive modsagt af sagsøgeren, har gjort gældende, at den valgte mængde af kaliumchlorid af standardkvalitet på det canadiske marked overhovedet — og ikke blot Potacan's salg — var for ringe til at udgøre et repræsentativt grundlag.

84 Det skal dernæst bemærkes, at det anføres i 15. betragtning til Kommissionens forordning og den omtvistede forordnings 8. betragtning, at institutionerne har været af den opfattelse, at fastsættelsen af den normale værdi på grundlag af de canadiske og amerikanske priser var rimelig og passende, fordi Canada og USA med hensyn

til kaliumchlorid udgør et stort konkurrencepræget marked, som i betragtning af de manglende toldgrænser, og fordi produktet dér anvendes til identiske formål, har samme kendetegn som et enhedsmarked.

85 Ingen af de indvendinger, som sagsøgeren har fremsat mod den af institutionerne fulgte metode, kan lægges til grund. Det af sagsøgeren anførte om, at de to markeder er forskellige, støttes ikke af noget bevis og kan følgelig ikke lægges til grund. Desuden er ingen af de to omstændigheder, som sagsøgeren har fremført med hensyn til dette punkt i replikken, af en sådan art, at de kan godtgøre rigtigheden af selskabets anbringende. Sagsøgeren har nemlig, under henvisning til en økonomisk undersøgelse af markedet for kaliumchlorid (vedlagt stævningen som bilag 14), redegjort for forskellene, ikke mellem det amerikanske og det canadiske marked, men mellem de forskellige regioner inden for hvert af disse to lande. Den antidumpingforanstaltning, som USA iværksatte over for Canada i 1987, er ligeledes uden betydning, da den ikke længere var i kraft i undersøgelsesperioden.

86 Sagsøgerens indvending om, at meddelelsen om indledningen af antidumpingproceduren ikke nævnte den omstændighed, at Kommissionen havde til hensigt at anvende en kombination af priserne på det canadiske hjemmemarked og eksportpriserne, må ligeledes forkastes. Der er nemlig ingen bestemmelse i grundforordningen, navnlig ikke artikel 7, stk. 1, litra a), der forpligter Kommissionen til, allerede når der gives meddelelse om indledningen af proceduren, at vælge metoden til fastsættelse af den normale værdi og til at underrette parterne herom. Det er først på det senere trin, hvor der gives underretning om de kendsgerninger og betragtninger, på grundlag af hvilke Kommissionen påtænker at anbefale pålæggelse af endelig told, som nævnes i artikel 7, stk. 4, litra b), at Kommissionen er forpligtet til at underrette parterne om den valgte metode. I det foreliggende tilfælde har Kommissionen overholdt denne forpligtelse i sin skrivelse rettet til sagsøgeren den 10. august 1992.

87 Endelig er det ligeledes med urette, når sagsøgeren har hævdet, at ingen af parterne har haft lejlighed til at fremføre kritik af påstanden om, at der er tale om et stort konkurrencepræget marked, før den omtvistede forordning om indførelse af

antidumpingtolden blev offentliggjort. Ikke alene fandtes denne påstand i Kommissionens skrivelse af 10. august 1992, men den var blevet forklaret i Kommissionens midlertidige forordning af 23. april 1992.

88 Retten skal i øvrigt bemærke, at en række omstændigheder i sagens akter bekræfter, at Canada og USA må anses for at udgøre et stort konkurrencepræget marked. Således har Den Europæiske Sammenslutning af Importører af Kunstgødning (EFIA) i sin skrivelse til Kommissionen af 31. oktober 1991 foreslået, at man anser salget af kaliumchlorid i Canada og i USA for salg på hjemmemarkedet. Ligeledes fremgår det af sagens akter, at de canadiske statistikker opfører såvel salget af kaliumchlorid i Canada som udførslerne til USA som salg på hjemmemarkedet.

89 Det følger af samtlige de foregående omstændigheder, at den metode, som institutionerne har anvendt ved fastsættelsen af den normale værdi af kaliumchlorid af standardkvalitet er i overensstemmelse med grundforordningens artikel 2, stk. 5. De argumenter, som er fremført i tredje led af dette anbringende, må derfor ligeledes forkastes.

90 Endelig må det bemærkes, at institutionerne, i modsætning til hvad sagsøgeren har hævdet, i den omtvistede forordning og Kommissionens forordning har givet en tilstrækkelig begrundelse for fastsættelsen af den normale værdi. Den 13.-16. betragtning til Kommissionens forordning og den 7. og 8. betragtning til den omtvistede forordning indeholder en klar begrundelse for de vigtigste faktorer, der er anvendt ved fastsættelsen af den normale værdi, navnlig valget af referencelandet, den omstændighed, at Kommissionen til syvende og sidst kun kunne få oplysninger hos Potacan, nødvendigheden af ikke at tage Potacan's produktionsomkostninger i betragtning på grund af selskabets særlige situation samt begrundelsen for, at der ligeledes blev taget hensyn til priserne ved eksport til USA for kaliumchlorid af standardkvalitet. I mangel af en specifik kritik fra sagsøgeren under den administrative procedure, som i givet fald kunne nødvendiggøre en mere detaljeret begrundelse, må det antages, at disse forklaringer opfylder kravene i traktatens artikel 190, hvorefter begrundelsen for en retsakt klart og utvetydigt skal angive de

betragtninger, som er lagt til grund af den fællesskabsinstitution, der har udstedt den anfægtede retsakt, dels således at de berørte personer kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, for at de kan forsvare deres rettigheder, dels således at Fællesskabets retsinstanser kan udøve deres prøvelsesret (jf. Domstolens dom af 7.5.1987, sag 255/84, Nachi Fujikoshi mod Rådet, Sml. s. 1861, præmis 39).

91 Heraf følger, at det første anbringende må forkastes i sin helhed.

Andet anbringende: ulovlig vurdering af skaden, idet der ikke er taget hensyn til den rolle, som klagerne har spillet

Parternes argumenter

92 Sagsøgerens andet anbringende er baseret på fire argumenter, hvorefter der ved undersøgelsen af skaden ikke er taget hensyn til den rolle, som klagerne har spillet i deres egenskab af importører.

93 Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at institutionerne har forsømt at anvende grundforordningens artikel 4, stk. 5, som bestemmer, at »når producenterne står i forbindelse med eksportørerne eller importørerne eller selv er importører af den vare, der påstås at være en dumpingvare eller en subsidieret vare, kan der ved 'erhvervsgren i Fællesskabet' forstås de øvrige producenter ...«. I betragtning af de betydelige mængder af varen, som er blevet indført af Kali og SCPA,

mener sagsøgeren, at den nævnte bestemmelse burde have været anvendt, og at de burde have været udelukket fra den »erhvervsgren i Fællesskabet«, der blev taget i betragtning for at bevise, at der var sket en skade. Rådet og Kommissionen skulle i det mindste have nævnt spørgsmålet med henblik på at bevise, at de havde taget denne omstændighed i betragtning.

94 For det andet har sagsøgeren anført, at institutionerne ved deres vurdering af skaden har undladt at tage hensyn til, i hvilket omfang klagerne har bidraget til deres egen skade (»selvpåført skade«) ved deres massive indførsler af kaliumchlorid. Efter sagsøgerens opfattelse har institutionerne helt set bort fra virkningen af den kontrol, som Kali og SCPA udøver på indførslerne af kaliumchlorid til Fællesskabet. Sagsøgeren har anført, at det i 17. betragtning i den omtvistede forordning tværtimod nævnes, at fællesskabsproducenterne selv ikke har bidraget til den lidte skade. Sagsøgeren har henledt opmærksomheden på det statslige monopol, som SCPA har i Frankrig på indførsler af kaliumchlorid fra tredjelande, og på kravet om en påtegning, som udstedes af SCPA i henhold til bemyndigelse fra regeringen, for alle indførsler fra de pågældende lande. I kraft af dette lovbestemte monopol har SCPA indgået eneforhandlingsaftaler med Campotex i Canada, Arab Potash Company i Mellemøsten og Ferchimex for kaliumchlorid fra medlemsstaterne i Samfundet af Uafhængige Stater (herefter »SNG«). Selv indførslerne med oprindelse i Tyskland og Spanien til det franske marked foretages gennem SCPA, skønt de er toldfrie i henhold til fællesskabsbestemmelserne. Sagsøgeren har ligeledes gjort gældende, at Kali og SCPA, individuelt eller i fællesskab, har oprettet indførselskontorer på nøglemarkederne i Østeuropa. Dette samvirke mellem SCPA og Kali forklarer, at samhandelen mellem Frankrig og Tyskland er af ringe omfang, skønt Frankrig er afhængig af indførsler med hensyn til en betydelig del af sit forbrug, og skønt Tyskland har overskudsproduktion. Sagsøgeren har endvidere anført, at ifølge Eurostat's statistikker har der i løbet af årene 1988, 1989 og 1990 ikke fundet nogen indførsel sted af kaliumchlorid med oprindelse i Sovjetunionen til Spanien eller til Tyskland og så godt som ingen til Det Forenede Kongerige. Sagsøgeren har påpeget, at SCPA tilsyneladende har fordoblet omfanget af sine indførsler af kaliumchlorid med oprindelse i Rusland og Hviderusland, idet det købte 250 636 tons gennem sin mellemmand i løbet af året efter det år, hvor selskabet havde indgivet antidumpingklagen. Sagsøgeren har ligeledes fremhævet den

omstændighed, at den 27. juli 1990, altså kort før antidumpingproceduren blev indledt, men umiddelbart efter udløbet af den referenceperiode, som Kommissionen vilkårligt havde valgt, tillod denne i henhold til traktatens artikel 115, at den franske regering indførte restriktioner for indførslen af kaliumchlorid med oprindelse i Sovjetunionen, således at endog indførslerne af kaliumchlorid med oprindelse i tredjelande, som var bragt i fri omsætning i andre medlemsstater, faktisk har været forbudt i Frankrig fra den 27. juli 1990 til udgangen af 1990.

95 For det tredje har sagsøgeren anført, at Kommissionen og Rådet ved vurderingen af skaden skulle have sammenlignet virkningen af de »uofficielle« indførsler og omfanget af de indførsler, der blev foretaget gennem det omfattende net af importaftaler, som er skabt af de europæiske producenter, som har indført store mængder kaliumchlorid alle vegne fra. Sagsøgeren har hævdet, at dumping og skaden som resultat heraf i den betydning, der forudsættes i antidumpingbestemmelserne, kun kunne være forårsaget af »uofficielle« indførsler og er af den opfattelse, at institutionerne havde pligt til at forklare, i hvilket omfang skaden var et resultat af »ikke kontrollerede« udførsler, hvis omfang er begrænset i sammenligning med de 780 000 tons, der blev indført fra Sovjetunionen gennem de europæiske producenters net. Selv om de »uofficielle« eksportører nægtede at samarbejde, kunne Kommissionen på grundlag af erfaringen og sagsøgerens og klagernes dokumentation forholdsvis præcist have skelnet mellem de officielle og de uofficielle indførsler og vurdere den deraf følgende skade. Da intet tyder på, at Kommissionen eller Rådet har foretaget disse beregninger, har sagsøgeren heraf konkluderet, at beslutningen om skadens vurdering er utilstrækkeligt begrundet.

96 For det fjerde har sagsøgeren gjort gældende, at fællesskabsinstitutionerne har forsømt at ajourføre de økonomiske oplysninger, på grundlag af hvilke de har draget deres konklusioner om skaden. Sagsøgeren har herved anført, at der for fællesskabsforbruget af kaliumchlorid og for indførslerne af sovjetisk kaliumchlorid kun findes fremskrevne tal for 1990 og ingen tal for 1991. Skønt sagsøgeren erkender, at institutionerne har et vist skøn ved fastsættelsen af den periode, der tages i betragtning ved vurderingen af skaden, mener sagsøgeren, at de i dette tilfælde har overskredet dette ved at forsømme at vurdere den skade, der er lidt, mens undersøgelsen stod på.

97 Rådet har først anført, at fænomenet »perestrojka-kaliumchlorid«, i modsætning til hvad sagsøgeren antyder, ikke har været begrænset til undersøgelsesperioden, men fortsat findes, ofte med en falsk oprindelsesbetegnelse. I øvrigt har Rådet anført, at SCPA ikke har monopol og ikke kontrollerer alle indførsler af kaliumchlorid med oprindelse i tredjelande, da kaliumchlorid i fri omsætning i Fællesskabet meget let kan indføres til Frankrig.

98 Over for sagsøgerens første argument har Rådet erindret om, at det følger af ordlyden af grundforordningens artikel 4, stk. 5, navnlig af brugen af ordet »kan«, at fællesskabsinstitutionerne har et vidt skøn ved afgørelsen af, om de fra »erhvervsgren i Fællesskabet« vil udelukke de producenter, som selv er importører af dumpingvaren. Det har anført, at der i betragtning af det ringe omfang af Kali's og SCPA's indførsler ikke var grund til at udelukke dem fra den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet. Da institutionerne ikke er forpligtet til i detaljer at begrunde selv den mindste af deres overvejelser, kan det i øvrigt ikke udledes af den omstændighed, at Kommissionen og Rådets forordninger ikke angiver grundene til, at de ikke har udelukket dem, at de ikke har opfattet Kali's og SCPA's rolle som importører.

99 Kommissionen har tilføjet, at udelukkelsen af de to klagere ville have bevirket en begrænsning af »erhvervsgrenen i Fællesskabet« uden i øvrigt at ændre den lidte skade. Følgelig kan den manglende anvendelse af den nævnte artikel 4, stk. 5, ikke støtte sagsøgerens opfattelse, fordi resultatet på ingen måde ville være blevet ændret, såfremt den var blevet anvendt.

100 Rådet har for det andet anført, at Kali's og SCPA's indførsler af sovjetisk kaliumchlorid ikke kan have bidraget til den skade, som fællesskabserhvervsgrenen har lidt (»selvpåført skade«), fordi de kun har indført 15% af samtlige indførsler fra

dette land i løbet af undersøgelsesperioden, hvilket kun udgør 2,3% af fællesskabserhvervsgrenen samlede salg alene på grundlag af langtidskontrakter, og at de har videresolgt varen til normale markedspriser. Rådet har hævdet, at der er taget hensyn til disse indførsler foretaget af de to europæiske producenter, og at den omtvistede forordnings 17. betragtning, hvorefter »der ... i øvrigt intet [er] i Kommissionens undersøgelse, der viser eller kunne tyde på, at fællesskabsproducenternes forvaltning af deres virksomheder kan have bidraget til den væsentlige skade, der er forvoldt«, sigter til indførslerne af kaliumchlorid fra det tidligere Sovjetunionen.

101 APEP har tilføjet, at de beskyttelsesforanstaltninger, der blev iværksat i henhold til traktatens artikel 115, var nødvendige for at beskytte det franske marked i perioden mellem antidumpingprocedurens indledning og indførelsen af tolden mod tilførslen af store mængder kaliumchlorid indført til yderst lave priser fra SNG til det franske marked gennem andre medlemsstaters havne.

102 For det tredje har Rådet anført, at forholdet mellem de »officielle« indførsler og »perestrojka-kaliumchlorid« er uden betydning, og at fællesskabsinstitutionerne har taget hensyn til samtlige indførsler med oprindelse i det tidligere Sovjetunionen, som steg med 109% mellem 1986 og undersøgelsesperioden, og hvis markedsandel voksede fra 5,1% til 10,8%.

103 Kommissionen har bekræftet Rådets synspunkt og henvist til, at ifølge Domstolens praksis, navnlig den nævnte sag Nachi Fujikoshi mod Rådet (præmis 46), skal »den skade, der påføres den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet på grund af indførsler til dumpingpriser, fastsættes ud fra en helhedsvurdering, og det er ikke nødvendigt og ej heller muligt at foretage en individuel beregning af den skade, der kan tilregnes hvert af de ansvarlige selskaber«.

104 APEP er den opfattelse, at efter de politiske og økonomiske forandringer, som er sket i Sovjetunionen siden 1990, og efter overgangen fra en ordning med statslige erhvervsvirksomheder til en ordning med et frit erhvervsliv var alle udførsler i praksis »ikke kontrollerede«.

105 For det fjerde har Rådet henvist til, at undersøgelsen vedrørte perioden mellem den 1. januar og den 30. juni 1990 og alle konklusioner vedrørende dumping, skaden og årsagsforbindelsen alene er baseret på faktiske omstændigheder, der indtrådte i løbet af denne periode. Institutionerne tager aldrig hensyn til faktiske omstændigheder, der indtræder efter undersøgelsesperioden, fordi dette ville nødsage dem til konstant at revidere deres konklusioner. Hvad angår skaden, tager de dog sædvanligvis hensyn til oplysninger vedrørende faktiske omstændigheder, der ligger før undersøgelsesperioden, og som kan give et billede af udviklingen af markedsandelene og priserne. Rådet har henvist til, at for så vidt sagsøgeren mener, at institutionernes konklusioner er baseret på forældede oplysninger, har sagsøgeren mulighed for at anmode om en fornyet undersøgelse i henhold til grundforordningens artikel 14.

106 Kommissionen har præciseret, at skaden skal have været forvoldt af dumping, hvis eksistens er fastslået, og skal være knyttet til den periode, hvor dumpingen har fundet sted. Af hensyn til objektivitet, retssikkerhed og undersøgelsesprocedurens hurtige afvikling skal denne sidstnævnte være defineret klart og præcist.

107 I replikken har sagsøgeren henvist til, at SCPA's og Kali's datterselskaber i Belgien, i Nederlandene og i Det Forenede Kongerige indførte kaliumchlorid fra det tidligere Sovjetunionen, herunder også gennem Ferchimex. Disse omstændigheder er imidlertid end ikke nævnt i de anfægtede forordninger, og så meget desto mindre undersøgt i henhold til grundforordningens artikel 4, stk. 5. I betragtning af den væsentlige rolle, som SCPA har spillet ved klagens indgivelse, er den omstændighed, at indførslerne fra Ferchimex i Frankrig kun er blevet foretaget gennem SCPA, i sig selv af væsentlig betydning. Der er i nærværende sag ikke tale om »fællesskabsproducenternes forvaltning«, men om den omstændighed, at fællesskabsbestemmelserne om antidumping går ud på, at når en klagende virksomhed tillige

er importør (hvis ansvar er åbenbart med hensyn til forhandling om priser) af den angivelige antidumpingvare, skal denne faktor analyseres og forklares metodisk i konklusionerne vedrørende skaden. Et firma, som pådrager sig antidumpingtold som følge af forretningstransaktioner med et klagende selskab, har i henhold til traktatens artikel 190 ret til at få kendskab til begrundelsen for, at Kommissionen straffer disse transaktioner.

108 Sagsøgeren mener dernæst, at da Rådet har hævdet, at Kali's og SCPA's indførsler ikke har bidraget til den skade, der er forvoldt fællesskabserhvervsgrenen, og da sagsøgeren har udført størstedelen af sine transaktioner i Fællesskabet med klagerne eller gennem deres mellemmand, kunne virkningen af disses salg ikke være skadelig. Institutionerne skulle derfor have tilpasset bestemmelserne om indførelse af tolden således, at sagsøgerens transaktioner ikke var omfattet af disse bestemmelser.

109 Rådet har heroverfor i duplikken anført, at undersøgelsen ikke var rettet mod sagsøgeren, men mod indførslerne af kaliumchlorid fra det tidligere Sovjetunionen, og at institutionerne, skønt de i visse tilfælde kan behandle nogle eksportører individuelt, derimod ikke kan behandle hver enkelt importør individuelt.

Rettens bemærkninger

110 Sagsøgeren har med de to første argumenter i det væsentlige anført, at de mængder kaliumchlorid, som fællesskabsproducenterne, navnlig Kali og SCPA, har indført, skulle have ført institutionerne til den opfattelse dels, at de burde udelukkes fra definitionen af »erhvervsgrenen i Fællesskabet« i henhold til grundforordningens artikel 4, stk. 5, og dels, at fællesskabsproducenterne selv havde bidraget til den

lidte skade. Sagsøgeren mener ligeledes, at institutionerne i det mindste skulle have nævnt fænomenet indførsler for at godtgøre, at de har taget hensyn til denne omstændighed, og for at begrunde deres beslutning på dette punkt.

111 Det bemærkes, at det følger af bestemmelserne i artikel 4, stk. 5, at det påhviler institutionerne ved udøvelsen af deres skøn at undersøge, om de skal udelukke de producenter fra erhvervsgrenen i Fællesskabet, som selv er importører af dumpingvaren. Dette skøn skal udøves konkret og under hensyn til alle relevante omstændigheder (Domstolens dom af 14.3.1990, sag C-156/87, Gestetner mod Rådet og Kommissionen, Sml. I, s. 781, præmis 43).

112 Hertil bemærkes, at institutionerne har fundet, at SCPA og Kali ikke burde udelukkes af definitionen af erhvervsgrenen i Fællesskabet, fordi disse to selskabers indførsler i undersøgelsesperioden kun udgjorde 15% af samtlige indførsler af kaliumchlorid fra det tidligere Sovjetunionen, og fordi salget af de indførte varer kun udgjorde 2,3% af fællesskabserhvervsgrenens samlede salg.

113 Det må ligeledes fastslås, at sagsøgeren, som i sine indlæg for Retten blot har betegnet de mængder, som de pågældende producenter indførte, som betydelige uden at fremlægge noget som helst tal i denne forbindelse, under retsmødet har udtrykt sin enighed i de tal, som institutionerne har fremlagt.

114 Under disse omstændigheder finder Retten, at Rådet ikke har overskredet det skøn, som er givet institutionerne ved grundforordningens artikel 4, stk. 5, da det i betragtning af den ringe procentdel, som disse indførsler fra fællesskabsproducenterne udgjorde, besluttede ikke at udelukke dem fra erhvervsgrenen i Fællesskabet.

115 Det skal ligeledes bemærkes, at institutionerne, uden at blive modsagt af sagsøgeren, har præciseret, at de ovennævnte producenter kun havde foretaget disse indførsler på grundlag af langtidskontrakter, og at de havde videresolgt varen til normale markedspriser.

116 Heraf følger, at institutionerne ikke har overskredet det skøn, som er overladt dem, ved at antage, at de nævnte producenter ikke ved deres indførsler havde bidraget til den skade, som fællesskabserhvervsgrenen har lidt.

117 Med hensyn til indvendingen om den angiveligt manglende undersøgelse eller begrundelse bemærkes først, at i modsætning til hvad sagsøgeren hævder, kan det ikke af den omstændighed, at den omtvistede forordning ikke angiver grundene til, at institutionerne ikke har udelukket de nævnte producenter fra erhvervsgrenen i Fællesskabet, udledes, at de ikke har taget deres rolle som importører i betragtning.

118 Retten skal dernæst bemærke, at ifølge fast retspraksis kræves det ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige faktiske eller retlige momenter, som er relevante, idet spørgsmålet, om begrundelsen opfylder kravene, bl.a. skal vurderes i forhold til ordlyden og til den sammenhæng, hvori den indgår, samt på baggrund af alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (se Domstolens dom af 26.6.1986, sag 203/85, Nicolet, Sml. s. 2049, præmis 10). Det må nødvendigvis fastslås, at det klart fremgår af de grunde, som der er redegjort for ovenfor, at de to nævnte selskaber ikke skulle udelukkes fra erhvervsgrenen i Fællesskabet, og at sagsøgeren desuden ikke havde fremsat det mindste krav herom under hele den administrative procedure — bortset fra bemærkninger i sagsøgerens skrivelse af 21. september 1992, der, som det forklares i det følgende (præmis 160-163), ikke kan tages i betragtning, da de er fremsat for sent — skønt sagsøgeren var fuldt ud klar over situationen, fordi denne selv havde solgt den pågældende vare til de nævnte producenter. Følgelig kan sagsøgeren ikke gøre gældende, at institutionerne har tilsidesat traktatens artikel 190 ved at undlade at give en detaljeret forklaring i forordningen af deres stillingtagen på dette punkt.

119 Det må desuden, og af samme grunde, bemærkes, at institutionerne ikke var forpligtet til at give en detaljeret forklaring i forordningen af, at indførsler foretaget af fællesskabsproducenter, som kun udgjorde 15% af indførslerne fra det tidligere Sovjetunionen, og hvorved de indførte varer blev videresolgt til normale markedspriser, ikke havde kunnet bidrage til den skade, som fællesskabserhvervsgrenen havde lidt. Ydermere bemærkes, at den omtvistede forordning i 17. betragtning indeholder en begrundelse, som ganske vist er lakonisk, men ikke desto mindre tilstrækkelig i betragtning af omstændighederne i det foreliggende tilfælde, fordi det heri nævnes, at »der er i øvrigt intet i Kommissionens undersøgelse, der viser eller kunne tyde på, at fællesskabsproducenternes forvaltning af deres virksomheder kan have bidraget til den væsentlige skade, der er forvoldt«, hvorved fællesskabsproducenternes forvaltning, som institutionerne har fremhævet, bl.a. betyder indførslerne af kaliumchlorid fra det tidligere Sovjetunionen. Heraf følger, at forordningen ikke er mangelfuldt begrundet i traktatens artikel 190's forstand med hensyn til spørgsmålet om den angivelige »selvpåførte skade«.

120 Med hensyn til det tredje argument om den manglende sondring mellem »officielle« indførsler og »ikke-officielle eller perestrojka-indførsler« skal det blot bemærkes, at antidumpingproceduren vedrørte alle indførsler af kaliumchlorid fra det tidligere Sovjetunionen, som steg med 109% mellem 1986 og undersøgelsesperioden, og hvis markedsandel voksede fra 5,1% til 10,8%. Selv om det er almindelig praksis at sondre mellem de forskellige producenter i samme land og at afgøre for hver enkelt af dem, om deres varer er genstand for dumping, er det derimod umuligt at skelne mellem samme producents varer, under hensyn til de forskellige kanaler, gennem hvilke de er blevet indført til Fællesskabet. Under alle omstændigheder bør det bemærkes, at spørgsmålet, om der foreligger dumping, i dette tilfælde netop er blevet afgjort på grundlag af priserne ved videresalg fra sagsøgeren, som var »officiel« importør af den pågældende vare, og at sagsøgeren derfor ikke kan hævde, at de »officielle« indførsler ikke har bidraget til den skade, som fællesskabserhvervsgrenen har lidt.

121 Med hensyn til det fjerde argument om, at de oplysninger, som ligger til grund for konklusionerne vedrørende skaden, ikke er blevet ajourført, skal det blot bemærkes, at sagsøgeren ikke har ført noget som helst konkret bevis for, at situationen

var ændret i en sådan grad, at undersøgelsens konklusioner ikke længere var korrekte.

122 Det følger af det foregående, at det andet anbringende i sin helhed savner grundlag.

Tredje anbringende: manglende hensyntagen til indførsler fra andre lande

Parternes argumenter

123 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen har tilsidesat grundforordningens artikel 4 ved at begrænse omfanget af sin undersøgelse af skaden til indførsler med oprindelse i Sovjetunionen. Sagsøgeren har gjort gældende, at der i undersøgelsesperioden er blevet indført betydelige mængder kaliumchlorid fra andre lande, nemlig Israel, Jordan, Canada og Den Tyske Demokratiske Republik (herefter »DDR«), og har givet udtryk for overraskelse over, at Kommissionen kategorisk og uden begrundelse har set bort fra den mulige virkning af disse andre indførsler, skønt det i 35. betragtning til forordning nr. 1031/92 nævnes, at »import med anden oprindelse kan have øvet indflydelse på fællesskabserhvervsgrenens situation«. Endnu mere overraskende er det, at Rådet i den omtvistede forordnings 17. betragtning anfører, at der ikke er taget hensyn til disse indførsler med anden oprindelse, fordi »de importerede mængder var ... forholdsvis beskedne«. Imidlertid oversteg den samlede mængde indførsler af kaliumchlorid med oprindelse i Israel, Jordan, Canada og DDR langt omfanget af indførslerne fra det tidligere Sovjetunionen, således som det fremgår af tabellen i stævningens bilag 13.

124 Sagsøgeren mener ligeledes, at institutionerne på denne baggrund, i overensstemmelse med tidligere praksis (Rådets forordning (EØF) nr. 2907/83 af 17.10.1983 om afslutning af antidumpingproceduren vedrørende importen af ubearbejdet ikkelegeret nikkel i form af katoder fremstillet ved elektrolyse, utilskårne eller tilskårne

i kvadrater, med oprindelse i Sovjetunionen, EFT L 286, s. 29), skulle have redegjort mere detaljeret for deres konklusioner vedrørende dette spørgsmål.

125 Rådet har heroverfor anført, at spørgsmålet om, hvorvidt andre indførsler kan have bidraget til skaden, forudsætter en vurdering af komplicerede økonomiske spørgsmål, hvor fællesskabsinstitutionerne har et vidt skøn. Det har ligeledes henvist til, at det i forordningen nævnes, at de eventuelle virkninger af disse andre indførsler er blevet ladt ude af betragtning.

126 Rådet har først anført, at det faktisk har henvist til omfanget af og priserne for indførsler med anden oprindelse, og har henvist til, at selv om omfanget af disse overskred omfanget af indførsler fra det tidligere Sovjetunionen, var omfanget af indførsler fra hvert af de andre lande faldende, samtidig med at indførslerne fra det tidligere Sovjetunionen steg betydeligt.

127 Rådet har dernæst anført, at hovedårsagen til, at det har set bort fra de eventuelle virkninger af indførslerne fra andre lande, er, at der, i modsætning til den af sagsøgeren påberåbte nikkelsag, ikke var noget bevis for prisunderbud i forbindelse med disse indførsler, som blev solgt til normale markedspriser.

128 APEP har anført, at der ikke består nogen lovbestemt forpligtelse for fællesskabsinstitutionerne til at indlede antidumpingprocedurer mod andre lande end dem, som er omfattet af klagen. Da indførslerne af kaliumchlorid med oprindelse i Sovjetunionen var de eneste, der var gået stærkt frem og skete til meget lave priser, har der ikke været tale om forskelsbehandling.

129 I replikken har sagsøgeren fremhævet, at på det tidspunkt, da Kommissionen traf foranstaltninger i denne sag, havde fagpressen for handel med kunstgødning offentliggjort rapporter vedrørende en antidumpingklage indgivet af klagerne mod Canada. Sagsøgeren har heraf udledt, at institutionerne var i besiddelse af oplysninger, der afslørede, at indførslerne af kaliumchlorid fra et andet land var genstand for dumping og forvoldte klageren skade. Sagsøgeren har imidlertid anført, at den omtvistede forordning ikke omtaler dette.

130 Rådet har heroverfor i duplikken anført, at denne klage til sidst blev trukket tilbage, og at det derfor kan formodes, at den fra først af ikke indeholdt oplysninger, der beviste, at der forelå dumping eller skade.

Rettens bemærkninger

131 Retten skal indledningsvis bemærke, at spørgsmålet, om andre indførsler end dem, der er omfattet af den pågældende antidumpingprocedure, har bidraget til den skade, som er påført fællesskabserhvervsgrenen, forudsætter en vurdering af komplicerede økonomiske spørgsmål, med hensyn til hvilke institutionerne har et vidt skøn.

132 Retten skal dernæst fastslå, at det fremgår af henholdsvis 35. og 17. betragtning til Kommissionens og Rådets forordninger, at institutionerne, efter at have påvist årsagsforbindelsen mellem forøgelsen af indførslerne fra det tidligere Sovjetunionen og forøgelsen af fællesskabserhvervsgrenens tab, har forklaret, at Kommissionen derimod havde set bort fra eventuelle negative virkninger af indførsler med anden oprindelse, fordi de indførte mængder var forholdsvis beskedne, og der ikke var konstateret noget prisunderbud.

133 Med hensyn til omfanget af indførsler med anden oprindelse skal Retten fastslå, at det fremgår af den tabel, som sagsøgeren har fremlagt (stævningens s. 31), at indførslerne fra hvert af de fire angivne lande faldt mærkbart i løbet af den pågældende periode, mens indførslerne fra det tidligere Sovjetunionen næsten blev fordoblet. Det er ligeledes åbenbart, at omfanget af indførslerne fra det tidligere Sovjetunionen inden for undersøgelsesperioden lå langt over omfanget af indførslerne fra hvert af de fire andre lande.

134 Med hensyn til prisen på indførslerne skal Retten bemærke, at sagsøgeren ikke har fremlagt det mindste bevis for, at indførslerne med anden oprindelse også var genstand for prisunderbud. Desuden fremgår det, at antidumpingklagen over indførslerne fra Canada, som institutionerne har fremlagt som svar på Rettens skriftlige spørgsmål, ikke kan tages i betragtning, da den er blevet trukket tilbage, at oplysninger deri ikke på nogen måde er blevet efterprøvet, og navnlig, at den var baseret på en nedsættelse af prisen på indførsler fra Canada, som først skete fra august 1991, dvs. en periode, som ligger mere end et år efter undersøgelsesperioden.

135 Under disse omstændigheder må det konstateres, at institutionerne ikke har overskredet deres skøn ved at antage, at indførslerne fra andre lande end det tidligere Sovjetunionen ikke havde bidraget til den skade, som var påført fællesskabserhvervsgrenen.

136 Det følger heraf, at det tredje anbringende savner grundlag.

Fjerde anbringende: fastsættelse af tolden i form af en mindstepris

Parternes argumenter

137 Sagsøgeren har anført, at fastsættelsen af en told i form af en mindstepris er i strid med ånden i grundforordningens artikel 13, stk. 3, og strider mod, hvad fællesskabsinstitutionerne anfører i 46. betragtning til Kommissionens forordning, nemlig at antidumpingforanstaltningerne ikke måtte udelukke varerne fra de pågældende lande fra det fælles marked. Sagsøgeren har i denne forbindelse anført, at dets salg siden indførelsen af den midlertidige told i april 1992 er faldet med ca. 60% på alle Fællesskabets markeder (tabel i stævningens bilag 11). Sagsøgeren har henvist til, at den i sine indlæg af 21. september 1992 klart havde påvist de skadelige virkninger af en told i form af en mindstepris på et omskifteligt marked som markedet for kaliumchlorid, og har anført, at Kommissionen kort efter indførelsen af mindsteprisen var tvunget til at foretage en justering på grund af prissvingninger.

138 Rådet har først anført, at Domstolen i den ovennævnte dom, Neotype mod Kommissionen og Rådet, har fastslået, at det var lovligt at fastsætte tolden i form af en mindstepris. Rådet er af den opfattelse, at såvel 39. betragtning i Kommissionens forordning som 19. betragtning til Rådets forordning giver en tilstrækkelig begrundelse for deres valg af en sådan type told. Rådet har i øvrigt anført, at denne form i almindelighed er gunstigere for eksportørerne, fordi den giver dem mulighed for overhovedet ikke at betale told, på betingelse af, at de forhøjer deres priser som følge heraf.

139 Rådet har dernæst anført, at sagsøgeren i virkeligheden ikke bestrider toldens form, men kun dens størrelse. Hvis tolden imidlertid skulle vise sig at være for høj som følge af ændrede omstændigheder, har sagsøgeren altid mulighed for at anmode om en fornyet undersøgelse i henhold til grundforordningens artikel 14.

140 Endelig har Rådet præciseret, at ingen af de to justeringer af mindsteprisen, som institutionerne foretog før den endelige fastsættelse, skyldes en udvikling i prisen på kaliumchlorid, men at de blev foretaget for at tage hensyn til eksportørernes bemærkninger vedrørende forbrugernes følsomhed og for at korrigere den fejlagtige vekselkurs, som var blevet anvendt.

Rettens bemærkninger

141 Retten skal henvise til, at det fremgår af selve ordlyden af grundforordningens artikel 13, stk. 2, at institutionerne inden for grænserne af deres skøn frit kan vælge mellem forskellige typer told, og at retspraksis har anerkendt lovligheden af en antidumpingtold i form af en mindstepris (se den nævnte dom i sagen Neotype mod Kommissionen og Rådet, præmis 58).

142 Som det fremhæves i 19. betragtning til den omtvistede forordning, har institutionerne fundet, at i betragtning af den manøvrefrihed, som eksportørerne har i det tidligere Sovjetunionens republikker, som endnu ikke har markedsøkonomi, og under hensyntagen til de negative følger for hele markedet af selv beskedne prisunderbud vil en told i form af et fast beløb eller en værditold ikke kunne sikre, at de skadelige virkninger af dumpingimporten afhjælpes.

143 Med denne fremgangsmåde har Rådet ikke overskredet grænserne for sit skøn, navnlig for så vidt en variabel told i almindelighed er gunstigere for de berørte erhvervsdrivende, fordi den giver mulighed for helt at undgå opkrævning af antidumpingtold.

144 Som Rådet har anført, bestrider sagsøgeren i virkeligheden ikke så meget toldens form, men snarere dens størrelse, som hævdes at ligge på et sådant niveau, at den forhindrer sagsøgeren i fortsat at sælge på det fælles marked. Det er herved

tilstrækkeligt at fastslå, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at tolden overskred dumpingmargenen, og heller ikke, at den, da den blev indført, var højere end nødvendigt for at afhjælpe skaden. Retten skal ligeledes bemærke, at selv om sagsøgerens salg af kaliumchlorid i Fællesskabet faktisk er faldet, følger det dog ikke heraf, at tolden er for høj og berøver eksportørerne adgang til det fælles marked. Desuden fremgår det af Eurostat's statistikker, at indførslerne af kaliumchlorid fra det tidligere Sovjetunionen i deres helhed tværtimod er forblevet mere eller mindre stabile i løbet af de to år, som fulgte efter udstedelsen af den omtvistede forordning.

145 Under alle omstændigheder skal det bemærkes, at sagsøgeren i henhold til grundforordningens artikel 14, som giver de berørte erhvervsdrivende mulighed for at anmode Kommissionen om at foretage en fornyet undersøgelse af forordninger om indførelse af told, har passende retsmidler til at anfægte en told, som eventuelt ikke længere er berettiget.

146 Det fremgår af de foregående betragtninger, at det fjerde anbringende må forkastes.

Femte anbringende: anvendelse af forældede oplysninger

147 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen og Rådet har begået en væsentlig procedurefejl samt har handlet i strid med princippet om god forvaltningsskik ved udelukkende at basere sig på oplysninger, som på grund af udviklingen af vekselkurserne og andre omstændigheder på markedet var forældede. Sagsøgeren har nærmere bestemt anfægtet fastsættelsen af en mindstepris på grundlag af en normal værdi beregnet på grundlag af en periode på 28 måneder forud for indførelsen af beskyttelsesforanstaltninger, hvilket forklarer, at de sidstnævnte er blevet fastsat på et sådant niveau, at sagsøgeren ikke længere var i stand til fortsat at foretage normale økonomiske transaktioner, fordi markedet for kaliumchlorid er meget følsomt over for prisniveauet.

148 Rådet har henvist til, at institutionerne kun har baseret deres konklusioner vedrørende spørgsmålet, om der foreligger dumping og skade, på oplysninger om omstændigheder, der er indtruffet i løbet af undersøgelsesperioden, og at de ikke konstant kan ajourføre deres konstateringer. I øvrigt tyder de af Kommissionen indhentede oplysninger på, at mindsteprisen svarer til markedsprisen, og det er ikke blevet godtgjort, at den hævdede formindskelse af sagsøgerens salg ikke skyldes andre faktorer.

149 Det fremgår af gennemgangen af det foregående anbringende og betragtningerne i præmis 121, at det femte anbringende ligeledes må forkastes.

Sjette anbringende: manglende underretning af myndighederne i Rusland, Hviderusland og Ukraine

Parternes argumenter

150 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen ved at undlade at underrette Ruslands, Hvideruslands og Ukraines repræsentanter om proceduren har tilsidesat grundforordningens artikel 7, stk. 1, litra b), og artikel 7, stk. 4, litra a). Denne undladelse har berøvet dem muligheden for at »få kendskab til alle de oplysninger, som de parter, der er berørt af undersøgelsen, har stillet til rådighed for Kommissionen« og at forsvare deres interesser (se Domstolens dom af 27.6.1991, sag C-49/88, Al-Jubail Fertilizer mod Rådet, Sml. I, s. 3187). Sagsøgeren har erindret om, at den undersøgelse, der blev indledt den 31. oktober 1990, vedrørte indførsler af kaliumchlorid med oprindelse i Sovjetunionen, og at de nye stater Rusland, Hviderusland og Ukraine, som efterfulgte den, er blevet anerkendt af Fællesskabet som uafhængige stater i december 1991. Eftersom den midlertidige antidumpingtold blev indført den 23. april 1992, finder sagsøgeren, at fællesskabsinstitutionerne havde pligt til at underrette disse nye uafhængige stater.

151 Rådet har for det første gjort gældende, at dette anbringende må forkastes, fordi sagsøgeren ikke påberåber sig en tilsidesættelse af sin egen ret til kontradiktion, men kun en tilsidesættelse heraf i forhold til tredjemand.

152 Rådet har dernæst anført, at der ikke er nogen bestemmelse i grundforordningen, der forpligter Kommissionen til officielt at underrette myndighederne i stater, der for nylig er blevet uafhængige, om den procedure, som allerede var i gang. Grundforordningens artikel 7, stk. 1, litra b), pålægger nemlig kun en forpligtelse til at underrette eksportlandets repræsentanter, når der indledes en procedure, men ikke til at gentage underretningen over for stater, som efterfølger den. Rådet har tilføjet, at visse parters, herunder »eksportlandets repræsentanters«, ret til at få kendskab til oplysninger, der stilles til rådighed for Kommissionen i henhold til artikel 7, stk. 1, litra a), naturligvis gælder for disse nye stater, men at det påhviler dem at skaffe sig underretning om antidumpingundersøgelser, som er indledt mod den stat, som de efterfølger.

153 Rådet har ligeledes henvist til, at der i løbet af undersøgelsen har været holdt talrige møder, som bl.a. repræsentanter for det centrale eksportorgan, Agrochimexport, og producenter fra Rusland og Hviderusland har deltaget i. Alle disse selskaber er imidlertid statsselskaber, og deres repræsentanter har konsulteret deres landes repræsentanter under møderne. Rådet har desuden nævnt, at medlemmer af Sovjetunionens repræsentation ved Fællesskaberne og Sovjetunionens handelsrepræsentation i Belgien fortsat har repræsenteret producenternes interesser efter Sovjetunionens opløsning.

154 Heraf følger efter Rådets opfattelse, at de berørte statslige producenter og eksportører ikke blot har været i stand til i fuldt omfang at varetage deres interesser, men faktisk har gjort dette.

Rettens bemærkninger

155 Som Rådet med rette har gjort gældende, må det fastslås, at grundforordningens artikel 7, stk. 1, litra b), bestemmer, at Kommissionen er forpligtet til at underrette repræsentanter for eksportlandet om, at der er indledt en antidumpingprocedure, men at der ikke er nogen bestemmelse i grundforordningen eller noget almindeligt princip, som kræver, at Kommissionen skal gentage underretningen til de stater, som eventuelt efterfølger dette land. De stater, som indtræder i den stats rettigheder og pligter, som de efterfølger, overtager antidumpingproceduren på det trin, som den befinder sig på, og har bl.a. ret til at få kendskab til de oplysninger, som er stillet til rådighed for Kommissionen, og ret til at blive hørt i henhold til grundforordningens artikel 7, stk. 4 og 5.

156 Desuden fastslår Retten, at det fremgår af de forskellige møder, som er holdt under den administrative procedure, at eksportlandets repræsentanter har haft mulighed for at varetage deres interesser.

157 Det følger heraf, at det sjette anbringende må forkastes.

Syvende anbringende: tilsidesættelse af retten til kontradiktion

Parternes argumenter

158 Sagsøgeren har anført, at udtalelsen i 21. betragtning til Rådets forordning, hvorefter »ingen af parterne ... over for Kommissionen [har] fremlagt andre kendsgerninger eller argumenter vedrørende Fællesskabets interesser«, er urigtig. Sagsøgeren har anført, at det i sin skrivelse af 21. september 1992 (stævningens bilag 8) har henledt Kommissionens opmærksomhed på de fleste af de spørgsmål, som er genstand for nærværende sag. Sagsøgeren er af den opfattelse, at disse bemærkninger,

som blev udarbejdet på Kommissionens opfordring, blev tilsendt den tilstrækkelig tidligt til, at der kunne foretages en fuldstændig undersøgelse af de rejste problemer, og at institutionerne har handlet i strid med princippet om billighed og har tilsidesat traktatens artikel 190 ved ikke at forklare grundene til deres afslag på at tage dem i betragtning.

159 Rådet har anført, at skrivelsen af 21. september 1992 blev fremsendt for sent. Det har henvist til, at Kommissionen ved skrivelse af 10. august 1992 dels havde underrettet alle parterne om de vigtigste kendsgerninger og betragtninger, på grundlag af hvilke den påtænkte at anbefale pålæggelse af endelig told, og dels opfordrede dem til at svare skriftligt inden for en frist på tre uger. Rådet har tilføjet, at sagsøgerens rådgivere under et møde med Kommissionen, der blev holdt den 7. september 1992, havde lovet at afgive et indlæg inden den 9. september 1992. I betragtning af den midlertidige forordnings udløbsdato måtte Kommissionen forelægge Rådet sit forslag senest den 25. september 1992 og kunne under disse omstændigheder ikke længere være forpligtet til eller i stand til at tage hensyn til alle de argumenter, som findes i denne skrivelse. Rådet har i øvrigt anført, at institutionerne har behandlet de fleste af disse argumenter.

Rettens bemærkninger

160 Det bemærkes, at grundforordningens artikel 7, stk. 4, litra c), nr. iii), bestemmer, at »bemærkninger, der fremsættes, efter at oplysningerne er givet, tages kun i betragtning, såfremt de er modtaget inden for en periode, som Kommissionen fastsætter i hvert tilfælde, og som skal være på mindst ti dage, idet der tages passende hensyn til sagens hastende karakter«.

161 I dette tilfælde blev der i den informationsskrivelse, som Kommissionen sendte til de berørte parter, herunder sagsøgeren, den 10. august 1992, givet en svarfrist på tre uger, som senere blev forlænget til den 9. september 1992. Den således givne frist var ikke blot i overensstemmelse med grundforordningen, men var desuden berettiget som følge af, at Kommissionen skulle forelægge Rådet et forslag til endelig foranstaltning før den 25. september 1992.

162 Følgelig blev sagsøgerens bemærkninger i selskabets skrivelse af 21. september 1992 fremsat for sent, og Kommissionen behøvede ikke længere at tage dem i betragtning.

163 Det syvende anbringende må følgelig forkastes.

Ottende anbringende: manglende overholdelse af fristerne for undersøgelsen

Parternes argumenter

164 Sagsøgeren har anført, at det tidsrum på næsten to år, fra undersøgelsen blev indledt den 31. oktober 1990, til der blev indført endelig antidumpingtold den 23. oktober 1992, er for langt og er en tilsidesættelse af grundforordningens artikel 7, stk. 9, litra a). Sagsøgeren har forklaret, at udsigten til endeligt at kunne afhjælpe den økonomiske situation, som var blevet skabt af de unormale indførsler af »perestrojka-kaliumchlorid«, og som havde givet anledning til klagen, blev mere fjern, alt efter som undersøgelsen trak ud. Sagsøgeren mener, at Kommissionen og Rådet ikke kan anvende de indsamlede oplysningers omfang og komplicerede natur som argument, når henses til de oplysninger, som blev stillet til rådighed for dem af de to vigtigste klagere om det fælles marked for kaliumchlorid og omfanget af den kontrol, som de udøvede.

165 Rådet og Kommissionen har gjort gældende, at den frist, som er fastsat ved den nævnte bestemmelse, ikke er bindende, da den går ud på, at undersøgelsen »normalt« indstilles inden for et år. På trods af de to klageres kendskab til markedet har Kommissionen i øvrigt stadig i fuldt omfang pligt til at efterprøve de oplysninger,

som de giver. Endelig har Rådet erkendt, at vanskeligheden ved at finde en canadisk producent, der var indstillet på at samarbejde, medførte en vis forsinkelse, men har anført, at der ikke var nogen anden rimelig mulighed for at fastslå den normale værdi hurtigere.

Rettens bemærkninger

166 Det bemærkes, at fristen i grundforordningens artikel 7, stk. 9, litra a), er vejledende og ikke bindende (Domstolens dom af 12.5.1989, sag 246/87, Continentale Produkten-Gesellschaft, Sml. s. 1151, præmis 8). Det følger dog af denne bestemmelse, at antidumpingproceduren ikke må forlænges ud over en rimelig frist, som skal vurderes under hensyntagen til de særlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde.

167 I dette tilfælde fremgår det ikke, at det forløbne tidsrum på næsten to år er for langt, navnlig når henses til Kommissionens vanskeligheder ved i referencelandet at finde virksomheder, som gik ind på at samarbejde. Det skal ligeledes bemærkes, at der i betragtningerne til Kommissionens forordning og den omtvistede forordning redegøres tilstrækkeligt for disse omstændigheder.

168 Til overmål skal Retten bemærke, at sagsøgeren under alle omstændigheder ikke har fremlagt noget som helst bevis til støtte for det anførte om, at omstændighederne havde ændret sig så meget, at de ikke længere berettigede, at der blev indført antidumpingtold.

169 Det følger af det foregående, at det ottende anbringende må forkastes.

Niende anbringende: urigtigt og vilkårligt valg af undersøgelsesperioden

Parternes argumenter

170 Sagsøgeren har anført, at institutionerne ved at vælge en undersøgelsesperiode, der slutter tre måneder før procedurens iværksættelse, har tilsidesat grundforordningens artikel 7, stk. 1, litra c). Sagsøgeren har hævdet, at selv om institutionerne lovligt kan vælge en anden undersøgelsesperiode end de seks måneder umiddelbart forud for iværksættelsen af proceduren, kan dette dog kun ske »under ganske særlige omstændigheder og alene når et sådant valg er begrundet«. I dette tilfælde er den manglende begrundelse i strid med såvel tidligere praksis (se f.eks. Kommissionens forordning (EØF) nr. 3798/90 af 21.12.1990 om indførelse af en midlertidig antidumpingtold på importen af espadriller med oprindelse i Den Kinesiske Folkerepublik, EFT L 365, s. 25), som med traktatens artikel 190. Sagsøgeren har anført, at Kommissionen har valgt en undersøgelsesperiode, som er særligt ugunstig for eksportørerne, fordi den netop faldt sammen med den periode, hvor økonomien i Sovjetunionen, som var ved at gå i opløsning, var mest forstyrret. Denne periode sluttede imidlertid helt definitivt i juni 1990, således at såfremt Kommissionen havde valgt perioden på seks måneder umiddelbart forud for iværksættelsen af proceduren, ville størstedelen af de »ikke-officielle« udførsler ikke have været omfattet af den, og resultatet af undersøgelsen ville have været et andet. Det bør ligeledes bemærkes, at Kommissionen ved at vælge en undersøgelsesperiode, der sluttede den 30. juni 1990, undgik at tage hensyn til virkningerne af de indførselsrestriktioner, som Frankrig iværksatte fra den 1. juli 1990 på grundlag af sin beslutning i henhold til traktatens artikel 115.

171 Rådet har forklaret, at institutionerne i henhold til den nævnte bestemmelse har mulighed for at vælge en anden undersøgelsesperiode, når den umiddelbart foregående periode på grund af omstændighederne ikke giver en tilstrækkelig fuldstændig oversigt, eller for at tage hensyn til regnskabsmæssig sædvane. Da handelen med kaliumchlorid er sæsonbestemt med to spidsperioder, den ene før sommeren og den anden i begyndelsen af efteråret, havde det i det foreliggende tilfælde været lidet rimeligt at vælge en undersøgelsesperiode på seks måneder, som omfattede begge spidsperioder. En anden grund var Den Franske Republiks beslutning om

den 1. juli 1990 at fastsætte indførselsrestriktioner. Hvis institutionerne havde inkluderet månederne juli, august og september i referenceperioden, ville resultaterne derfor ikke have været repræsentative, hvilket var så meget desto mindre berettiget, som disse restriktioner kun var midlertidige.

172 Rådet har i øvrigt præciseret, at institutionerne, på det tidspunkt, da de fastsatte undersøgelsesperioden, absolut ikke kunne vide, at denne periode ville falde sammen med disse økonomiske forstyrrelser. Desuden er det ikke rigtigt, at indførslerne af »perestrojka-kaliumchlorid« kun har fundet sted i undersøgelsesperiodens seks måneder.

173 Endelig har Rådet anført, at det ikke var forpligtet til udtrykkeligt at begrunde valget af undersøgelsesperioden, fordi den lille forskydning på tre måneder svarer til normal praksis, til forskel fra sagen om espadriller fra Kina, hvor perioden sluttede elleve måneder før iværksættelsen af undersøgelsen. Desuden har ingen af parterne under proceduren fremsat indsigelser mod den valgte periode.

Rettens bemærkninger

174 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af selve ordlyden af grundforordningens artikel 7, stk. 1, litra c), at denne bestemmelse ikke forbyder Kommissionen at vælge en anden undersøgelsesperiode end de seks måneder, der går umiddelbart forud for iværksættelse af proceduren.

175 Retten fastslår dernæst, at sagsøgeren ikke har bestridt, at de forklaringer, som Rådet har givet i svarskriftet for at begrunde valget af en lidt anden periode, er korrekte og relevante. Desuden har sagsøgeren som allerede nævnt ikke ført noget

som helst konkret bevis for sit anbringende om, at de økonomiske forstyrrelser i det tidligere Sovjetunionen var ophørt i juni 1990.

176 Under disse omstændigheder ses det ikke, at Kommissionen har overskredet grænserne for sit skøn ved at vælge en mindre forskydning af undersøgelsesperioden.

177 Det må endelig fastslås, at i betragtning af, at forrykkelsen af perioden var minimal, og da sagsøgeren ikke havde fremsat nogen indvending under hele den administrative procedure, har Rådet ikke tilsidesat den forpligtelse, som påhviler det i henhold til traktatens artikel 190, ved ikke i den omtvistede forordning at angive grundene til valget af den undersøgelsesperiode, der blev lagt til grund.

178 Heraf følger, at det niende anbringende må forkastes.

179 Det følger af det foregående i sin helhed, at sagsøgte i det hele vil være at frifinde.

Sagens omkostninger

180 I henhold til artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, og da Rådet og intervenienten, APEP, har nedlagt påstand om, at sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger, bør sagsøgeren dømmes til, ud over sine egne omkostninger, at betale de omkostninger, der er afholdt af Rådet

og APEP. Procesreglementets artikel 87, stk. 4, bestemmer, at institutioner, der er indtrådt i en sag, bærer deres egne omkostninger, og det bør derfor bestemmes, at Kommissionen bærer sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Fjerde Udvidede Afdeling)

1) Rådet frifindes.

2) Sagsøgeren betaler sine egne omkostninger samt de af Rådet og af Association des producteurs européens de chlorure de potassium afholdte omkostninger.

3) Kommissionen bærer sine egne omkostninger.

Lenaerts Schintgen Briët

García-Valdecasas Lindh

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 28. september 1995.

H. Jung
Justitssekretær

K. Lenaerts
Afdelingsformand